

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 206/14

KLAGER: H&M Norge ved Kristin Fjeld
ADRESSE: Postboks 68 Alnabru, 0614 Oslo
PUBLIKASJON: Verdens Gang
PUBLISERINGSDATO: 01.07.2014
STOFFOMRÅDE: Næringsliv
SJANGER: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Kontroll av opplysninger, kildebruk, saklighet og omtanke, samtidig imøtegåelse
REGISTRERT: 11.07.2014
BEHANDLET I PFU: 27.01.2015
BEHANDLINGSTID: 196 dager
KLAGEGRUPPE: Bedrift
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER: Parallell klage mot E24 (sak 207/14)

SAMMENDRAG:

Verdens Gang publiserte **tirsdag 1. juli 2014** en artikkel/oversikt over norske hjelpeorganisasjoners eierskap i «kontroversielle» selskaper. Titrer:

«VG og E24 gransker nødhjelperne»
«Eier omstridte aksjer»
»Investerte i «Verdens verste selskap»»
«Investerte i selskaper de selv har kritisert»

Ingress:

«For å skaffe inntekter til å hjelpe mennesker i nød, har norske hjelpeorganisasjoner investert i kontroversielle selskaper.»

Videre heter det at VG og E24 har gjennomgått økonomien og investeringene til Norges Røde Kors, Norsk Folkehjelp, Flyktningehjelpen, Kirkens Nødhjelp, Redd Barna og CARE Norge.

Senere i artikkelen:

«Hennes & Mauritz, kåret av Framtiden i våre hender til «Årets etikkversting» i 2012, er ett av selskapene Kirkens Nødhjelp inntil nylig indirekte investerte i.»

I en grafisk oversikt over selskaper hjelpeorganisasjonene har investert i heter det blant annet:

«Hennes& Mauritz. Kåret til «Årets etikkversting» i 2012 av Framtiden i våre hender etter anklager om elendige lønns- og arbeidsforhold for asiatiske tekstilarbeidere.»

Og i en bildetekst:

«Reagerer: Tekstilarbeidere i Bangladesh protesterte i fjor for å få økt lønn, etter at det ble kjent at klesgiganten Hennes & Mauritz hadde levert et overskudd på 14 milliarder kroner.»

Påfølgende dag brakte VG denne notisen:

**«HM reagerer
Hennes&Maurits reagerer på tirsdagens oppslag i VG og på E24 om at norske hjelpeorganisasjoner har investert i omstridte aksjer. Klesgiganten er et av selskapene som omtales. Det vises til at Hennes&Mauritz ble «kåret til» «Årets etikkversting» i 2013 av Framtiden i våre hender etter anklager om «elendige lønns- og arbeidsforhold for asiatiske tekstilarbeidere».**

Selskapet mener bildet av Hennes&Mauritz er unyansert og skriver følgende i en melding til VG/E24: «Årets etikkversting» er en lokal, subjektiv kåring av kampanjeorganisasjonen Framtiden i våre hender. I uavhengige internasjonale kåringer, som Dow Jones Sustainability Index, Global 100 List og World Most Ethical Companies, blir H&M ranket blant de selskapene som tar mest sosjalt og miljømessig ansvar.»

Lørdag 5. juli brakte avisen et innlegg med tittelen «**Misvisende om investeringspraksis**». Innlegget var skrevet av «lederen for ansvarlige investeringer i KLP». I artikkelen opplyses det om hvilke selskaper på VGs/E24s liste KLP investerer i og hvilke som er uaktuelle. I innlegget heter det blant annet:

«Hennes & Mauritz kritiseres ofte i medie og KLP fører også som eier dialog med selskapet, men erfarer selskapet som blant de mest proaktive i klesbransjen på ansvarlig drift og at det ikke finnes dokumentasjon om brudd.»

KLAGEN:

Klager er H&M Norge. Det anføres tre hovedårsaker til at klager mener VG har opptrådt i strid med god presseskikk.

«VG/E24 benytter kampanjeorganisasjonen Framtiden i våre hender ukritisk som kilde for å plassere H&M i kategorien «omstridte aksjoner», uten at det er søkt etter å balansere informasjonen med uhildet/nøytrale etikkekspert (eller andre typer eksperter).»

«VG/E24 plasserer H&M i kategorien omstridte aksjer» og med et stort bilde ved siden av VGs per definisjon «verdens verste selskap», uten at plasseringen understøttes av saklig grunnlag eller henvisningen har dekning i stoffet.»

«H&M har ikke blitt kontaktet av VG og/eller E24 i forkant av (publiseringen av) artiklene, og dermed heller ikke hatt mulighet til å komme med tilsvarende (samtidig imøtegåelse; sekr. anm.) på påstandene eller rette opp faktafeil før disse ble trykket og publisert.»

Klager viser til Vær Varsom-punktene 3.2, om kildevalg, 4.1, saklighet og omtanke, 4.4, tittelbruk, 4.14, manglende mulighet for samtidig imøtegåelse og 4.13, manglende retting og/eller korrigerings.

I klagen anføres det også at artikkelen inneholder faktafeil. Det pekes blant annet på bildeteksten som viser til protester i Bangladesh. «Opprøret hadde ikke noe med H&Ms overskudd å gjøre.» Det anføres at VG tidligere har brakt samme opplysning (03.10.2013), men at den ikke er korrekt. H&M mener VG/E24 bruker «kampanjeorganisasjonen Framtiden i våre hender ukritisk som sannhetsvitne og har vist til at andre organisasjoner har omtalt selskapet på en positiv måte.

Klager opplyser at man etter publiseringen henvendte seg til VG med sikte på å få avisen til å beklage faktafeil og ubalansert framstilling, men at VG var avvisende, selv om man ble tilbudt et telefonintervju med en kommentar. Dette mente klageren ikke var tilfredsstillende.

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Det har ikke vært kontakt mellom partene med sikte på å løse saken i minnelighet.

TILSVARSRUNDEN:

Verdens Gang avviser klagen. Avisen anfører at den ikke har noen oppfatning av om klager er en etikkversting eller ikke, men slår fast at H&M ikke imøtegikk dette for to år siden, da Framtiden i våre hender (FIVH) utnevnte selskapet til det. VG anfører at dette er opplysninger som det må være helt legitimt å publisere uten at det utløser noe krav tiol samtidig imøtegåelse. «Interesseorganisasjoners søkelys - hvor urettferdig det enn måtte oppleves - på store bedrifter og politikere, er helt sentralt i en demokratisk diskurs.»

Om bruken av FIVH som kilde, skriver VG: «Det vil alltid være delte meninger om ideologisk markante ideelle organisasjoner, men det kan ikke herske tvil om at FIVH gjennom sin 40-årige eksistens har bygd seg opp som en viktig og respektert aktør i debatten om global rettferdighet og miljøansvar.» Avisen mener der var godt innenfor ytringsrommet å henvise til FIVHs to år gamle «kåring». VG mener også å ha dekning for å karakterisere H&M-aksjen som omstridt, og viser til flere artikler og TV-program der selskapet er blitt omtalt som omstridt.

I tilsvaret avviser VG å ha omtalt klager som «verdens verste selskap», og at dette gjelder et annet selskap, Wilmar.

Med hensyn til den påståtte faktafeilen knyttet til bildeteksten, viser VG til at det er et ugjendrivelig faktum at opptøyene i Bangladesh høsten 2013 hadde med forholdene for tekstilarbeiderne å gjøre, og at klageren får produsert klær i regionen. Avisen har imidlertid

åpnet for å bringe en kommentar fra klageren, men har avvist klagerens krav om å bringe en generell unnskyldning.

VG oppsummer sitt tilsvare slik: «VG har satt søkelyset på store norske hjelpeorganisasjoners forvaltning av sine økonomiske verdier. I den forbindelse har vi helt nøkternt viderebrakt opplysningen om at FIVH i 2013 kåret H&M til «årets etikkversting». Det er en opplysning som det er helt legitimt å viderebringe i kontakten for denne reportasjen, uten at det utløser krav om samtidig imøtegåelse eller tilsvarerett fra H&M. Det er dekning for alle titler og presentasjonen er balansert og rimelig. H&M hevder at en bildetekst gir et feilaktig inntrykk, men når den ikke ble korrigeret er det fordi VG trykket den tekst H&M ønsker å ha på trykk som respons på reportasjen.»

Klageren opplyser at grunnen til at H&M ikke kommenterte FIVHs «kåring» av H&M som etikkversting i 2012 var at man ikke ønsket å anerkjenne denne kåringen, en norsk kampanjeorganisasjons subjektive meninger. «Dekningen for 2 år siden, som E24 (og VG) viser til, handlet ene og alene om kåringen i seg selv. Når E24/VG bruker denne kåringen som grunnlag for å sette oss i bås med «omstridte selskap», mener vi at vi må få tilsvare (samtidig imøtegåelse; sekr. anm.) på om en slik kategorisering er rett.» H&M viser til uavhengige internasjonale kåringer.

H&M viser til at selskapet bare får utført arbeid i kun fem prosent av det totale antall fabrikker i Bangladesh og at dette er såkalte high-end fabrikker som i større grad enn andre tilfredsstillende krav til arbeidsforhold. Klager reagerer på at FIVH i så stor grad blir brukt som kilde i debatten om global rettferdighet, mens mer nøytrale kompetanse- og fagorganisasjoner, som for eksempel Etisk Handel (IEH) sjelden blir brukt. Dessuten vises det til at plassen man får for imøtegåelse som regel er begrenset til en eller to kommentarer lengre ned i teksten.

Verdens Gang fastholder at det var helt legitimt å referere til FIVHs kåring av H&M som etikkversting og at H&M er et omstridt selskap. VG ønsker eller selskapet lykke til med å kunne betale sine tekstilarbeidere en lønn det er mulig å leve av innen utgangen av 2018, som er selskapets formulerte målsetting.

